

Til: PMR
Kopi i-ledere

Dato:
01.02.2018
Deres ref.:
Vår ref.:
2018/1541

Eksamensavvikling i Silurveien og eksamenssystemet Inspera.

Utredning om beslutningsgrunnlag, historikk og konsekvenser dersom fakultetet skulle trekke seg ut av eksamensavvikling i Silurveien.

Contents

Eksamensavvikling i Silurveien og eksamenssystemet Inspera.....	1
Utredning om beslutningsgrunnlag, historikk og konsekvenser dersom fakultetet skulle trekke seg ut av eksamensavvikling i Silurveien.	1
Bakgrunn for saken.....	2
Bakgrunn og vedtaksprosess for Silurveien og Inspera	3
Behovskartlegging av digital eksamenssystemer ved UiO	3
Lokaler til eksamen og Silurveien	4
Vurdering av BYOD vs. stasjonære maskiner	5
Vedtak i Universitetsstyret	6
Vedtak i Fakultetsstyret og lokal prosess knyttet til Silurveien.....	7
Orientering om Silurveien og Inspera på instituttene	9
Resultater fra evalueringsskjemaene	10
Ulike tiltak som ble implementert og gjennomført i høst i Silurveien	11
Word-løsning i Inspera våren 2018	13
Konsekvenser dersom fakultetet skulle trekke seg ut av sentral eksamensavvikling	13
Anbefaling.....	15

Eksamensseksjonen

Postadr.: Postboks 6706 St. Olavs plass,
0130 Oslo
Kontoradr.: Urbygningen, Karl Johans gate
47, 0162 Oslo

Telefon: 22 85 95 00
Telefaks: 22 85 96 58
postmottak@jus.uio.no
www.jus.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Bakgrunn for saken

Høsten 2017 har eksamensseksjonen mottatt mange klager knyttet til eksamensavvikling i Silurveien. Klagen har særlig vært knyttet til bokkontroll, oppmøteregistrering, fysiske lokaliteter, støy og eksamenssystemet Inspira. Klagen er innkommet direkte til eksamensseksjonen i løpet av eksamensperioden, fra studenter, studentrepresentanter, vakter og bokkontrollører, og eksamensavvikling i Silurveien ble tatt opp som sak i Programrådet for master i rettsvitenskap den 14. desember 2017. Eksamensseksjonen har i tillegg sendt ut et evalueringsskjema til alle som avla eksamen i Silurveien 2017 for å innhente alle innspill fra studentene.

Fra PMR møtet ble dette protokollført:

JSU beskrev at de hadde mottatt mange klager denne høsten fra studenter som hadde tatt eksamen i Silurveien. Knyttet til de fysiske forholdene er det klager på at det tar lang tid før man kan få komme til plassen sin og kort tid til å gjennomføre bokkontroll. Det har vært studenter som ikke har fått beskjed når hjelpemidlet ble inndratt, og noen som har trukket seg da de ikke har skjønt at de kunne klage på inndragelsen. Man plasserer flere fag sammen, og med store lokaler er det større risiko for støy. Det ble samtidig lagt til at det er svært gode lys og luftforhold, og det gir også likere forhold mellom studentene, i dag er det relativt store forskjeller på hvor god de ulike små salene i sentrum er.

Studentene bekymrer seg for at man har hatt for stort fokus på å tilpasse seg i Silurveien og det er ikke blitt hensyntatt det som må være på plass for god eksamensavvikling ved juridiske emner. Flere kategoriserte forholdene høsten 2017 som en skandale. Videre henviste de til at man hadde etter våren 2017 fått flere negative tilbakemeldinger, og kan ikke se at man da kunne skalere opp slik man har gjort denne høsten.

På bakgrunn av disse klagen og diskusjonen i PMR ble følgende vedtatt:

PMR vil få forelagt en utredning om de økonomiske og organisatoriske konsekvensene med å trekke seg ut av Silurveien i februar møtet.

Se sak 4 her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr7/protokoll.html>

Det foreliggende notatet gjør rede for vedtaksprosesser ved UiO for Silurveien og Det juridiske fakultets stilling her. På bakgrunn av dekanvedtaket av 3. januar 2018 (2017/7412-18) adresseres det både til i-ledere og PMR. En foreløpig versjon av dette notatet er lagt frem for instituttlederne, og ble drøftet på I-ledermøte 31.1.18¹.

---

¹ <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/ledelsen/instituttledermoter-fu/moter/2018/180131/sakskart.html>

PMRs medlemmer gjennomførte en prøveeksamen og fikk ellers en omvisning i Silurveien 1.2.18.

Bakgrunn og vedtaksprosess for Silurveien og Inspera

Prosjektet «UiO digital eksamen» ble etablert på bakgrunn av styrevedtak av 17.6.2013: «Universitetsdirektøren etablerer et prosjekt for digitalisering av arbeidsprosesser knyttet til eksamen». I tillegg ligger følgende to tiltak i UiOs årsplan 2015-2017 til grunn:²

- Tiltak 6 'Nyskaping i undervisning og læring': «UiO skal prioritere arbeidet med digitalisering av eksamen. Digitalisering vil forenkle arbeidet med eksamen og redusere manuelt arbeid og mulige feilkilder. Avdeling for fagstøtte vil i tett samarbeid med fakultetene og USIT i 2014 utarbeide en detaljert prosjektplan som legger grunnlag for beslutning om videre prioriteringer og tiltak knyttet til digital eksamen ved UiO.»
- Tiltak 11 'Administrativ omstilling': «Internt handlingsrom ble avsluttet som prosjekt høsten 2013. Gjennomføring av konkrete tiltak knyttet til de prioriterte områdene vil fortsette i perioden 2015-2017. Dette gjelder særlig områdene eksterntfinansierte prosjekter, bilagslønn, arkiv og digitalisering av eksamen.»

Prosjektet leverte sin sluttrapport februar 2017 og UiO digital eksamen er nå satt i drift, systemeier er Seksjon for studieadministrative datasystemer ved Avdeling for fagstøtte (AF), UiO sentralt.

På bakgrunn av dette prosjektet har UiO inngått en avtale om bruk av det digitale eksamenssystemet Inspera og digital skoleeksamen avholdes i leide lokaler i Silurveien.

Behovskartlegging av digital eksamenssystemer ved UiO

I forbindelse med prosjektets Fase 1 Milepæl 11 ble det utført en behovskartlegging av digitale eksamenssystemer ved UiO og utarbeidet en kravspesifikasjon november 2015.³ Hensikten med leveransen var å kartlegge hvilke behov UiO hadde i forbindelse med digitalisering av eksamen.

De ulike digitale eksamenssystemer ved UiO – Questionmark Perception, DIGEKSUIO og Inspera Assessment – ble blant annet sammenlignet mot hverandre for å se hvilke behov de oppfylte. Inspera Assessment var det digitale eksamenssystemet som oppfylte flest behov.⁴

I 2014 ble det gjennomført en anbuds konkurranse sammen med UiA, UiB og UiO med utgangspunkt i en felles kravspesifikasjon. Se vedlegg 2 "kravspesifikasjon-uiabo". Første fase av prosjektet i 2015 besto i å teste Inspera Assessment som en løsning ved UiO, og fremlegge en

---

² Se vedlegg 1: Prosjektbeskrivelse for «UiO digital eksamen – papirløs eksamen for studenter, vitenskapelige og administrative» kapittel 1 for mandat herunder bakgrunn, formål, resultatmål og avgrensning.

³ Se vedlegg 2 for «Leveranse MP 11: Kravspesifikasjon»

⁴ Se vedlegg 2 «Leveranse MP 11: Kravspesifikasjon» side 24 for en sammenligning av Questionmark Perception, DIGEKSUIO og Inspera Assessment.

anbefaling på hva UiO burde gå for. Prosjektet anbefalte "Innløsning av opsjon med den eksterne leverandøren Inspera fra og med 1.1.2016. Samarbeidet med Inspera vil sette UiO i stand til å gjennomføre et høyt volum digitale eksamener i nær fremtid." Se vedlegg 3 "beslutningsgrunnlag" og "unidir-beslutningsdokument".

De pedagogiske mulighetene og mange ulike eksamensformene som støttes av Inspera var en av hovedårsakene til at denne løsningen ble valgt. Siden har store deler av den øvrige UH-sektoren også tatt Inspera i bruk, og det er etablert et nasjonalt samarbeid for å utvikle løsningen i tråd med ulike fags behov.

Videre har sikkerhet vært et viktig poeng innenfor prosjektet, sikkerhetskopiering i Inspera Assessment består av to ting:

- Løpende automatisk lagring hvert 15. sekund som blir lagret i deres skytjeneste.
- Det opprettes også et snapshot hvert 15. minutt. Dette er en midlertidig backup – øyeblikksbilde – av tekst skrevet i langsvarsoppgaver. Disse blir lagret i nettleserens minne, og kun tilgjengelig i en pågående oppgave.

Dette vil si at selv om maskinen kandidaten jobber på får problemer kan kandidaten logge seg inn på en annen maskin og fortsette der de var. Oversikt over sist lagret og tilkoblingsstatus finnes i verktøyemenyen uansett hvor i oppgaven kandidaten er.

Med en midlertidig sikkerhetskopi kan kandidaten gå tilbake til en tidligere versjon i langsvarsoppgaver. Sikkerhetskopiene opprettes så lenge kandidaten er inne og skriver i den samme oppgaven. En ny midlertidig sikkerhetskopi tas hvert 15. minutt og lagres i nettleserens minne. Dette betyr at den fungerer både når kandidaten er online eller offline samt at kandidaten kan navigere mellom oppgaver uten at sikkerhetskopiene nullstilles. Se vedlegg 7 Sikkerhetskopiering for mer informasjon om teksteditoren og sikkerhetslagring.

Lokaler til eksamen og Silurveien

Styringsgruppen for prosjekt UiO digital eksamen tok opp høsten 2015 spørsmålet om infrastruktur og fellesfunksjoner for digital eksamen i fakultetsdirektørmøte⁵, dekanmøte,

---

⁵ Se protokoll fra møte i direktørnettverket (sak 6):

www.uio.no/for-ansatte/nettverk-moter/ledelsens-moter/direktor/moter/2015/12-16.html#toc6

Utdanningskomiteen⁶ og i nettverk for administrative studieledere⁷. De ble også utarbeidet et dekannotat til dekanmøtet 25.11.2015 hvor denne problemstillingen ble diskutert.⁸

Det var i alle møter en tilslutning til at det skulle utredes om et stort digitalt eksamenslokale finnes, og om dette lokalet skulle bemannes med fellesfunksjoner. Det ble da utarbeidet et notat til universitetsdirektøren som anbefalte at eiendomsavdelingen utredet muligheter og kostnader for et stort digitalt eksamenslokale.⁹ Det ble også utarbeidet en kravspesifikasjon for eiendomsavdelingen.¹⁰

Vurdering av BYOD vs. stasjonære maskiner

Våren 2016 ble det gjort en vurdering av BYOD (Bring your own device) = egen medbrakt PC vs. stasjonære maskiner.¹¹

Det var en sammensatt vurdering som ble gjort hvor fremtidige muligheter i eksamensløsningen ble vurdert. For å kunne tilby støtte for bl.a. video i eksamenssammenheng ble det lagt til rette for trådfastnett, men mange Mac'er har ikke støtte for dette.

BYOD gav også utfordringer ifbm. digitale penner og annet tredjepartsprogram- og maskinvare. Det var derfor ønskelig å legge til rette også for stasjonære maskiner. UiO-kontrollerte maskiner vil i tillegg kunne gjøre Safe Exam Browser overflødig¹².

Stasjonære maskiner og trådfast nett gir større fleksibilitet i vurderingsformer og lavere risiko ved gjennomføring. Studentparlamentet har tidligere vedtatt at de ønsker BYOD, men anerkjenner argumentene. De ser også at en "god nok" BYOD vil kunne være en økonomisk utfordring for studenter med dårlig råd. NRK skrev i mai 2017 om muligheten for fusk med bruk av Inspira og SEB, det understrekes her at dette ikke er mulig når Inspira kjøres på stasjonære maskiner:

---

⁶ Se referat fra Utdanningskomiteen (sak 2) samt presentasjon:

www.uio.no/om/organisasjon/utvalg/utdanningskomiteen/moter/2015/271015/151027referat.pdf
www.uio.no/om/organisasjon/utvalg/utdanningskomiteen/moter/2015/271015/151027-digeks.pdf

⁷ Se referat fra møte i nettverk for studieadministrative ledere 4. desember 2015:

www.uio.no/for-ansatte/nettverk-moter/los-enhetene/studieledernetverket/moter/2015/innkalling-til-mote-i-nettverk-for-administrative-.html

⁸ Se vedlegg 3: Dekannotat «UiO digital eksamen: status og veien videre».

⁹ Se vedlegg 4: Notat til universitetsdirektøren om lokale til digital eksamen.

¹⁰ Se vedlegg 5: Kravspesifikasjon for lokale til digital skoleeksamen.

¹¹ Se vedlegg 6: Vurdering av BYOD vs. stasjonære maskiner.

¹² Slik som utvikles i Silurveien i dag med PROXY-løsning i stedet for SEB som gir flere muligheter.

<https://www.nrk.no/hordaland/didrik-avslorte-at-andre-kan-sitje-heime-og-ta-eksamenen-hans-1.13528215>

UiO eier de stasjonære maskinene i Silurveien, samt at vi eier den tekniske infrastrukturen (nettet) de er på. Dette er på en helt annen måte enn et åpent trådløstnett på UiO og / eller på en privateid maskin / bærbar. På denne måten har vi full kontroll over utstyret og infrastrukturen som benyttes og kan da levere en høyere kvalitet på tjenesten (eksamensgjennomføringen). Siden kandidatene ikke har administrasjonstilganger på de faste maskinene og at de logger seg på med UiO-brukere kan vi redusere sannsynligheten for fusk digitalt betydelig.

Vedtak i Universitetsstyret

På bakgrunn av disse vurderingene ble følgende foreslått i vedtakssak om årsplan 2017-2019 og fordeling 2017 til Universitetsstyret den 20 juni 2016:

- *Samfinansiering for drift av digital eksamen og felles eksamenslokale i Silurveien 2*
- *Driftskostnader for digital eksamen på 7,8 mill. kroner fordeles mellom fakultetene med en nøkkel basert på 50% vekt iht bevilgning og 50% vekt iht studieplasser.*
- *Kostnadene til drift av Silurveien 2 er estimert til 19,3 mill. kr. Midlene finansieres av midler hhv Eiendomsavdelingen (2 mill. kroner) og fakultetene (17,3 mill. kroner) i dag bruker til å leie eksamenslokaler, eksamensvakter mm.*
- *UiO sentraliserer avvikling av skoleeksamener. Det er leid et eget lokale for å avholde disse eksamenene, Silurveien 2. Drift av lokalene er estimert til 19,3 mill. kroner. Øvrige driftskostnader og lisenskostnader er beregnet til 7,8 mill. kroner.*
- *UiO sentraliserer avvikling av skoleeksamener. Det er leid et eget lokale for å avholde disse eksamenene, Silurveien 2. Drift av lokalene (husleie, vertskap, IT-ansvarlig, eksamensplanlegging, IT-vakter, overinspektør og assisterende inspektør, eksamensvakter, utstyr og administrasjon), foreslås dekket av midler Eiendomsavdelingen og fakultetene i dag og i fremtiden vil bruke på digital eksamen. Kostnadene er fordelt etter en nøkkel som er basert på de utgifter de ulike fakultetene har på eksamensvakter i dag. Det forventes at man vil kunne effektivisere driften over noe tid, reduksjonen vil da tilbakeføres til fakultetene etter samme nøkkel.*

Se styrenotat med vedlegg V-sak 5 her:

<http://www.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2016/4/>

Vedtakssaken ble vedtatt uten innsigelser knyttet til digital eksamen og Silurveien, se protokoll her:

<http://www.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2016/4/protokoll.html>

Videre gjorde Universitetsstyret vedtak den 20. juni 2017 om en utvidelse av leieforholdet i Silurveien, utvidelsen innebar at Silurveien ville ha kapasitet til å avvikle nesten all skoleeksamen

ved UiO og den nye etasjen gjør at Silurveien kan tilby lokaler for studenter med særskilt tilrettelegging.

- *Digital eksamen er sentralisert fra 2017. Kostnadene finansieres av midler fakultetene tidligere har benyttet til å leie eksamenslokaler, eksamensvakter m.m. Etableringen av Silurveien som eksamenslokale har vært et vesentlig bidrag til en god skoleeksamensavvikling ved UiO, og ikke minst i forhold til digital skoleeksamen. Det tas sikte på å utvide leieforholdet fra høsten 2018, utvidelsen innebærer at nesten all skoleeksamen nå kan avvikles i Silurveien. Kostnadene dekkes inn ved at Det juridiske fakultet skal inn i ordningen og ved en mindre økning i medfinansiering fra øvrige fakulteter.*

Se styrenotat med vedlegg i V-sak 5 Årsplan for 2018-2020 og fordeling 2018:

<http://www.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/4/>

Vedtaksaken ble vedtatt uten innsigelser knyttet til dette punktet, se protokoll her:

<http://www.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/4/protokoll.html>

Vedtak i Fakultetsstyret og lokal prosess knyttet til Silurveien

Dekanatet har vært løpende orientert om det sentrale prosjektet Digital eksamen. Avviklingen av DIGEKSUiO ble vedtatt av dekanatet mai 2017 (vedlegg 8), og med det overgangen til Inspira som nytt digitalt eksamenssystem, dette basert blant annet følgende vurdering:

Word 2010 fases ut fra 1/1-2018, og Windows 7 vil mest sannsynlig fases ut i løpet av 2018. USIT kommer ikke til å gjøre endringer i løsningen for å støtte nyere versjoner av Word og Windows. DIGEKSUiO har også en serverdel, og en kobling mot FS. USIT kan ikke drifte denne løsningen videre, da UIO har valgt å gå for Inspira som eksamensløsning. Det er ikke mulig for fakultetet å drifte løsningen (DIGEKSUiO) selv.

Overgang fra lokal eksamensavvikling til Silurveien ble innført ett år senere enn de fleste andre fakulteter. Senere overgang var knyttet til at vi allerede hadde en digital eksamensløsning og at eksamensadministrasjonen meldte inn problemstillingen knyttet til bokkontroll.

Den 17. oktober 2016 fikk Fakultetsstyret forelagt følgende informasjon til grunnlag for vedtak om overgang til sentralisert eksamensavvikling i Silurveien, dette var del av en større vedtakssak om Årsplan 2017-2019 og hovedprioriteringer for budsjett 2017 og langtidsbudsjett 2017-2021:

2. EKSAMENSKOSTNADER

UIO har fra 2016 tatt i bruk nye eksamenslokaler i Silurveien, og i løpet av 2017 vil dette også gjelde for JUS. Det er imidlertid ikke avgjort ennå i hvilket omfang JUS benytter eksamenslokalene i 2017, og budsjettet for eksamensvakter og studentrepresentanter er derfor pr d.d. uendret, For fakultetet betyr dette at budsjetttrammen reduseres gjennom at det trekkes inn midler til samfinansiering av digital eksamen, samtidig som fakultetets kostnader til

administrasjon av eksamen (eksamensvakter, IT-infrastruktur) gradvis reduseres. I langtidsbudsjettet forutsettes det at dette balanserer.

I bevilgningen for 2017 er det trukket inn kr 920 000.- fra juridisk fakultet til finansiering av driftsmidler til USIT for å dekke drifting av digital eksamen. Det er foreløpig usikkert om det vil bli tilsvarende beløp for 2018. I langtidsbudsjettet forutsettes det foreløpig at dette bortfaller når all eksamensavvikling er flyttet.

Følgende tiltak i årsplan:

Nye eksamenslokaler i Silurveien for UIO. Det juridiske fakultet skal fra høst 2017 gjennomføre skoleeksamener i de nye lokalene.

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2016/161017/sakskart.html>

Saken ble vedtatt uten innsigelser knyttet til dette punktet, se protokoll her:

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2016/161017/protokoll.html>

Den 12. juni 2017 fikk Fakultetsstyret forelagt følgende informasjon til grunnlag for vedtak om overgang til sentralisert eksamensavvikling i Silurveien, dette var del av en større sak knyttet til Budsjett 2018 og langtidsbudsjett 2018 til 2022 og årsplan 2018 - prinsipper for behandling av budsjettrammer og internfordeling:

Digital eksamen og flytting av eksamensavvikling. Det planlegges med at fakultetet fra og med 2018 skal overføre gjennomføring av eksamener til UiOs felles løsning for digital eksamen og felles eksamenslokale i Silurveien. I 2017 er fakultetets ramme redusert med 920 000 kr for å dekke kostnader ved USIT til drift av fakultetets løsning for digital eksamen. Ved en overføring til felles digital løsning vil denne kostnaden bortfalle, men fakultetet vil måtte dekke en andel av UiOs totale driftskostnader på ca 6,8 mill kr. Andelen er foreløpig beregnet til ca 0,9 mill kr. Når eksamen flyttes til felles eksamenslokale vil også fakultetet måtte dekke andel av leie- og driftskostnader ved eksamensavvikling. Andelen er foreløpig beregnet til ca 4,7 mill kr årlig, dette er en økning fra 3,5 mill som var estimert tidligere. Fakultetets egne kostnader til eksamensavvikling vil samtidig reduseres:

o Eksamensvakter 3,3 mill kr

o IT-administrasjon 30% stilling, ca 300 000 kr

o Eksamens-administrasjon 50% stilling (allerede innarbeidet i LTB)

o Investeringer i PC-er ca 400 000 kr år

Effekten av flytting vil bli noe i mindre i 2018, siden det fortsatt vil bli avholdt en del eksamener lokalt. Det anslås at ca 70% flyttes i 2018. Saken er under arbeid og det kan derfor komme

mindre justeringer i tallene. På denne bakgrunn foreslås det å sette av 500 000 kr ekstra til dekning av økte eksamenskostnader i 2018, og 700 000 kr årlig fra og med 2019.

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/170612/sakskart.html>

Saken ble vedtatt uten innsigelser knyttet til dette punktet, se protokoll her:

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/170612/protokoll.html>

Den 16. oktober 2017 fikk Fakultetsstyret forelagt følgende informasjon til grunnlag for vedtak om overgang til sentralisert eksamensavvikling i Silurveien, dette var del av større sak knyttet til Årsplan 2018-2020 og hovedprioriteringer for budsjett 2018 og langtidsbudsjett 2018-2022:

Digital eksamen og flytting av eksamensavvikling: Fakultetets ramme for 2018 er redusert med 4,7 mill. kr i til dekning av overføring av eksamener til UiOs felles løsning for digital eksamen og felles eksamenslokale i Silurveien. Fakultetets kostnader til eksamensavvikling reduseres med følgende:

o Eksamensvakter 3,3 mill. kr

o IT-administrasjon 30% stilling, ca. 300 000 kr

o Eksamens-administrasjon 50% stilling (allerede innarbeidet i LTB)

o Investeringer i PC-er ca. 400 000 kr

Netto effekt av overføringen er dermed en økt kostnad på ca. 700 000 kr årlig.

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/171016/sakskart.html>

Saken ble vedtatt uten innsigelser knyttet til dette punktet, se protokoll her:

<http://www.jus.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2017/171016/protokoll.html>

Orientering om Silurveien og Inspira på instituttene

Eksamensadministrasjonen har gjennomført informasjonsmøter ved Institutt for privatrett, Institutt for offentlig rett, Norsk senter for sjørett og Institutt for kriminologi og rettssosiologi i løpet av høsten 2017. Det var varierende fremmøte, med relativt lite oppmøte på enkelte institutt, (det har vært så få som 3) og så mange som 20 som møtte på hvert av møtene.

Informasjonsmøtene ble holdt som faglunser og administrasjonen presenterte Silurveien og Inspira og snakket kort og prosjektet med digitale hjelpemidler. Generelt var det likevel først og fremst spørsmål om digitale hjelpemidler, men ved Institutt for privatrett var det mange spørsmål om eksamenssystemet Inspira.

Resultater fra evalueringsskjemaene

Vi mottok 223 svar fra kandidater på norske valgemner og 76 svar fra kandidater på engelske valgemner, noe som gir en svarprosent på 17,3 %. Høsten 2017 møtte 1725 eksamenskandidater til eksamen i valgemner i Silurveien, og vi ser av svarfordelingen at 70 av de 223 svarene på norske valgemner var fra kandidater som avla Arbeidsrett. Dette var en eksamensdag tidlig i eksamensperioden og en dag med store vanskeligheter knyttet til oppmøteregistrering og bokkontroll, så en stor andel av studentenes svar (over 30 %) er preget av de utfordringene vi hadde denne dagen.

På engelske og norske valgemner mente mer enn 80 % av respondentene at de hadde fått god nok informasjon til å gjennomføre eksamen i Silurveien med eksamenssystemet Inspira. Kandidatene hadde først og fremst forholdt seg til informasjon gjennom e-post fra eksamensseksjonen.

Både norske og engelske respondenter syntes det var greit å komme seg frem til Silurveien, 60 % av de norske respondentene og 65 % av de engelske gav nest høyest eller høyest score på dette.

De norske respondentene svarte svært variert på hvor egnet Silurveien var som eksamenslokale, men nest høyest score fikk høyest svarprosent med 22 %, blant de engelske respondentene gav 56 % nest høyest eller høyest score på dette spørsmålet.

Av de norske respondentene deltok 8 % på «Åpent hus» i Silurveien¹³, 70 % av disse opplevde at det var til hjelp for eksamensforberedelsene. Av de engelske respondentene hadde 10 % deltatt på Åpent hus, men kun 63 % opplevde det som nyttig, en årsak som er oppgitt er at innloggingssystemet var annerledes på Åpent hus enn på selve eksamen.

På spørsmål om den helhetlige opplevelsen av eksamen gav 24% av de norske respondentene nest dårligste score (2 av 6), 26 % ga midt på treet (4 av 6). På de engelske valgemnene oppgav 50 % av respondentene å være «satisfied» med den helhetlige opplevelsen av eksamen (5 av 6).

På evalueringsskjemaet ble det også stilt spørsmål om kandidaten gjorde bruk av papirversjonen av oppgaven som alltid deles ut der eksamensoppgaven er lengre enn ett avsnitt. Der papirversjon ble delt ut brukte de alle fleste respondentene denne. Dette er som forventet og eksamensseksjonen vil videreføre ordningen med å dele ut papirversjon av oppgaven, som planlagt.

Respondentene tok særlig opp dette som problematisk:

- Logistikken rundt oppmøte, lang kø i trappen, (ubehagelig og varmt), utilgjengelige toaletter er under bokkontrollen. Eksamensvakter som var frekke.

---

¹³ «Åpent hus» i Silurveien vil også bli arrangert for eksamenskandidater våren 2018, tidspunkt vil bli lagt ut her: <http://www.uio.no/studier/eksamen/inspera-opplering/felles/>

- Kort tid til bokkontroll og at vaktene ikke var kjent med bokkontroll.
- Forstyrrelser og støy. Annen eksamen i samme lokale, støy når disse kandidatene skal avslutte og gå, eksamen som startet før egne eksamener. Unødvendig informasjon over høytalerne.
- Vanskelig å oppfatte informasjon om passord.
- Pultene er små.
- Eksamenssystemet Inspera fungerte ikke tilfredsstillende; mangler wordfunksjoner, retteprogrammet er ikke godt, prøven lukker seg når eksamenstiden er over, man får ikke besvarelsen på e-post¹⁴. Fakultetets informasjon og tilbud om opplæring høsten 2017

Alle kandidater fikk høsten 2017 tilsendt mail med følgende informasjon om Silurveien og Inspera. Se vedlegg 10:

- Silurveien: hvordan komme seg dit
- Inspera: påminnelse om at det er svært viktig at man setter seg inn i systemet
- Eksamensoppgaven: når den er digital og når den i tillegg gis på papir
- Hvor få opplæring: testeksamen på Juriteket og Åpent hus

Testeksamen på Juriteket er blitt avlagt ca. 15 ganger, gjennomsnittstiden som har blitt brukt per testeksamen er 4 minutter (minste tid er 1 min og lengste tid er 9 min).

Fakultetet har laget en egen infonettside om eksamen i Silurveien med sjekklister, denne er delt via Facebook: <http://www.uio.no/studier/eksamen/gjennomforing/jus/forste-gang-i-silurveien/index.html>

Tilsvarende tilbud gis også til studentene våren 2018. På allmøtet som ble holdt den 25. januar 2018 ble alle studentene oppfordret til å benytte seg av dette tilbudet.

Ulike tiltak som ble implementert og gjennomført i høst i Silurveien

Fra protokoll fra PMR-møte 14. desember 2017 kan det se ut som studenter og faglige mangler noe tillit til at Silurveien kan forsvarlig avvikle digitale skoleeksamener for fakultet.

Eksamensadministrasjonen svarte i møtet at de innkomne klagen er videreformidlet til ansvarlige ved Silurveien og at fakultetet avholdt et hastemøte i desember hvor man ble enige om å endre rutiner knyttet til bokkontrollen.

Tiltak som ble implementert i høst etter erfaringer gjort rundt bokkontroll:

---

¹⁴ Studentene har adgang til alle innleverte besvarelser i Inspera under «Arkiv», det er derfor ikke behov for å sende ut egen e-post med besvarelsen.

- Egne overinspektører (som tidligere hadde jobbet på JUS)
- Tidligere oppmøte for alle som var en del av bokkontrollen, inkludert studenter, overinspektør/Ass. og noen utvalgte vakter
- Nytt klageskjema med eget infoskriv om hva konsekvensene ved en inndragelse er + studentenes klagemuligheter for å skape minst mulig misforståelser.
- Flere registreringsbord der vaktene tar imot og registrerer studentene
- Strategisk plassering av kandidater i sal
- Bedre skilting i sal om hvor emne er plassert
- Egen vakt ved inngangsdøren for å gi beskjed om hvor studentene skal gå
- Egne vakter som påser at kandidatene setter seg på riktig plass og sørger for at de forlater salen når de har lagt fra seg og logget seg på.
- Stedansvarlig tilstede i salen under registreringen og bokkontrollen

I tillegg er informasjonen og kursene for eksamensvakter utvidet til å bli mer detaljerte og omfattende.

- Egen informasjon om bokkontroll vil bli gitt under informasjonsmøtet for eksamensvakter.
- Egne kurs for eksamensvakter og overinspektører hvor deler av kurset dedikeres til rutiner og gjennomføring av bokkontroll
- Et eget veiledningshefte for eksamensvaktens rolle når det gjelder bokkontroll

Tiltak knyttet logistikken rundt oppmøte for våren 2018:

- Informasjon på våre nettsider om oppholdsarealer (kafe / kantine i 1. etasje)
- Kaffebaren i 1. etasje åpner kl. 0800.
- Selvaag lager en egen nettside med informasjon om Silurveien + videoer
- Bedre skilting til oppholdsarealer
- Eksamensvakt som veileder kandidatene til oppholdsareal
- Kandidater har adgang til toaletter i oppholdsarealet i 1. etg. mellom bygg B/C

Andre tiltak tilknyttet gjennomføringen av JUS-eksamener i Silurveien i vår:

- Tiltakene som ble iverksatt høst 2017 videreføres til vårens eksamensavvikling for JUS
- Se på muligheten for å plassere bokkontroll-emner i sal C for best mulig gjennomstrømning. Sal C har to utganger.
- Gjøre endringer fortløpende hvis vi ser at det er nødvendig for en bedre og mer effektiv gjennomføring av bokkontroll.
- På bakgrunn av vedtaket i PMR ble de studieårsansvarlige invitert til å gjennomføre en testeksamen i Silurveien den 1. februar 2018. Oppgaveutvalget for 1. studieår vil få en lik invitasjon til å gjennomføre testeksamen og med det få et totalblikk på forutsetningene

studentene avlegger eksamen under, med tanke på skjermstørrelse, pultstørrelse og eksamenssystem.

Videre kan vi også legge til at Silurveien kommenterer følgende vedrørende klager på støy fra mikrofonbruk under eksamen og administrering av tilleggstid i Inspera:

- Meldingsfunksjonen i Inspera har til tider vært noe ustabil og vi har sett at ikke alle kandidater har fått beskjeden som sendes ut. Vi har derfor vært nødt til å gi beskjeden muntlig over høyttaler, noe som vi forstår kan virke forstyrrende for de andre kandidatene. Vi forsøker å holde beskjedene så korte som mulig. Lengre beskjeder som gjelder oppgavetekst har i noen tilfeller også blitt skrevet ut på papir og delt ut, istedenfor å gi den muntlig.
- Når det gjelder tilleggstid så gis denne i Inspera (insident-ekstra tid) slik at denne samsvarer med kandidatens reelle eksamenstid. Vi hadde en hendelse hvor det var noen kandidater i et emne som ikke hadde fått den tilleggstiden de skulle ha. Her åpnet vi besvarelsen for ny innlevering slik at de fikk den tiden de skulle ha.

I PMR møtet den 14. desember ble det særlig tatt opp at eksamenslokalet i Silurveien er så stort at man opplever å sitte i samme lokale med kandidater som har kortere eksamenstid, dette fører til ekstra støy når en hel gruppe kandidater skal forlate lokalet. Alle eksamener på samme sal i Silurveien har som standard starttidspunkt, enten kl. 09.00 eller 14.30, dette er en utfordring da kun knyttet til avslutning av eksamen.

Silurveien er ett eksamenslokale som skal avvikle eksamen for hele UiO, og innenfor kabalen er det ikke mulig å la store deler av eksamenslokalet stå tomt. Man må benytte seg av den kapasiteten som finnes. Når det er sagt så ser man at stadig flere fakulteter går over til standard 4-timers eksamen, og når man plasserer inn de ulike eksamensdagene forsøker man i så stor grad det er mulig å plassere grupper med lik eksamenstid i samme lokale for å forhindre støy for de kandidatene som har lengre tid.

Word-løsning i Inspera våren 2018

Våren 2018 er kommet det på plass en PROXY-løsning i Silurveien hvor Word kan tilbys som tredjepartsprogram i Inspera i tillegg til Lovdata Pro, og det arbeides med en løsning hvor Word også kan brukes i sentrum innenfor SEB (Safe Exam Browser). Løsningen er noe annerledes enn DIGEKSUIO, den forutsetter at studenten allikevel må forholde seg til Inspera og klippe tekst inn fra Word, men det vil i all hovedsak løse behovene knyttet til langsvarsoppgaver og retteprogram. Det ble gjennomført en demonstrasjon av denne løsningen for JSU den 18. januar 2018.

Konsekvenser dersom fakultetet skulle trekke seg ut av sentral eksamensavvikling

Som det fremgår av styrevedtaket så er fakultetets kostnad knyttet til Silurveien på 4,7 millioner hvert år. Universitetsstyret vedtok fra 20. juni 2017 knytter fakultetets innlemmelse i Silurveien

direkte opp mot utvidelse av leieavtalen i Silurveien. Utvidelsen har gjort at Silurveien kan avvikle skoleeksamen for så å si hele UiO og tilby eksamen for studenter med tilrettelegging. UiO sentralt gjorde den vurderingen at dette var en mulig utvidelse med den forutsetningen at JF skulle inn i delfinansieringen. Juridisk fakultet står følgelig ikke fritt til ensidig å trekke seg fra Silurveien. Spørsmålet om fakultetet kan trekke oss fra avvikle studieårsemner eller alle emner i Silurveien¹⁵ og hva dette vil bety for fakultetets andel i delfinansieringen vil kreve en egen utredning med UiO sentralt, i dette notatet må vi legge til grunn at vi kan være forpliktet til å opprettholde hele denne delfinansieringen.

Dersom fakultetet skulle få trukket seg ut av delfinansieringen vil denne kostnaden måtte fordeles på de andre fakultetene og med det øke deres kostnader knyttet til eksamen.

Det fremgår av de lokale budsjettsakene at fakultetet budsjetterer med en innsparing på 4 millioner årlig begrunnet utfasing av lokal eksamensavvikling. Imidlertid er dette ikke helt dekkende for totalkostnaden som er knyttet til dette. 50 % av ett årsverk i eksamensadministrasjonen er en direkte konsekvens av at administrasjonen av eksamenslokaler og eksamensvakter overføres til UiO, men dette var allerede lagt inn i langtidsbudsjettet og derfor ikke tallfestet i 2017-saken. En evt. gjeninnføring av dette halve årsverket beregnes til ca. 400 000 kr årlig. Videre må det bemerkes at det i tidligere budsjett var satt av 400 000 til oppgradering av pc-parken årlig, i forhold til dagens priser må dette økes til 570 000 årlig.

Lokal eksamensavvikling er heller ikke inntatt i planleggingen rundt nybygget (Domus Juridica). Det er planlagt infrastruktur (strøm og kablet nettverk) for inntil 120 PCer fordelt på 3 lesesaler, dette tilsvarer 60 eksamensplasser med dagens standard. Bygget er prosjektert med god kapasitet på trådløst nett, men ut over de 3 lesesalene er det som følge av beslutningen om å gå over til Silurveien ikke prosjektert med strøm og kablet nettverk slik eksamensplassene forutsetter. Det vil være en stor ekstrakostnad for UiO å legge inn strøm og nett til 340 plasser i tillegg til en engangskostnad knyttet til innkjøp av ny pc-park, dette er anslått til 3 640 000 kr.

Utover de økonomiske konsekvensene vil en endring av denne skala knyttet til lesesalene kunne få konsekvenser for ansattearealene – særlig i DM - og den vedtatte innplasseringsplanen i Domus Juridica.

En annen umiddelbar konsekvens vil være at digitale hjelpemidler ikke kan tilbys. Denne løsningen utvikles for oss av USIT/AF i samarbeid med Lovdata og fakultetet, og blir utviklet for bruk i Silurveien. Det er ikke mulig å bruke denne løsningen i sentrum, så tilgangen til Lovdata Pro forutsetter at eksamensstedet er Silurveien¹⁶.

---

¹⁵ Et scenario der alle emner bortsett fra studieårsemner i Silurveien vil i så å si doble eksamenskostnadene våre, vi må opprettholde ca. like mange eksamensplasser som i dag og egen lokal IT-bemanning.

¹⁶ Våren 2018 utvikles det en PROXY-løsning. Med en PROXY-løsning vil det ikke være behov for SEB (Safe Exam Browser) som låser ned hele maskinen til en nettleser. Uten SEB og med en PROXY-løsning vil man kunne gi adgang til

Videre vil det å trekke seg ut være en stor risiko i forhold til fakultetets posisjon som pådriver og medvirkende i prosjekter knyttet til digitalisering av eksamen. AF og USIT bruker betydelige ressurser på å utvikle PROXY-løsning, Lovdata Pro løsningen og nå Word-løsningen som tredjepartsprogram og innenfor SEB i sentrum. Det vil være et spørsmål i hvilken grad fakultetets ønsker og behov vil kan prioriteres videre dersom vi går for en delvis lokal løsning.

Dette notatet ble fremlagt for instituttlederene for diskusjon på I-ledermøtet 31.1.18. Under diskusjonen uttrykte I-lederne entydig at fakultetet ikke burde trekke seg ut av Silurveien eller å gå vekk fra Inspera, med den forutsetning av at det må arbeides for å skape tilfredsstillende forhold for våre studenter i Silurveien. Dette betyr også at det må defineres krav til hvordan eksamen skal gjennomføres og at det må stilles tilstrekkelig med ressurser til rådighet, bl.a. gjennom inspektører og studentrepresentanter med kompetanse på juridiske eksamener.

Anbefaling

Det juridiske fakultet har noen særbehov for at eksamensgjennomføringen skal være god. Dette er særlig knyttet bokkontroll, at eksamenssystemet er godt å skrive langsvarsoppgaver i og behov for god plass på arbeidspulten til hjelpemidlene¹⁷. I tillegg er det også av stor betydning for studentene at stavekontrollen fungerer godt.

Gjennom dialog og samarbeid med AF er det gjort mange gode tiltak i Silurveien for å imøtekomme våre behov knyttet til bokkontroll, det er videre gjort mange andre tiltak som vil bedre eksamensgjennomføringen for alle kandidater i Silurveien med tanke på logistikk. For våren 2018 utvikles det Word-løsning via PROXY i Silurveien og innenfor SEB i sentrum slik at behovene knyttet til langsvarsoppgaver og retteprogram skal være ivaretatt.

Å trekke oss ut av Silurveien er noe fakultetet ikke står ensidig fritt til å gjøre, fakultetets innlemmelse og delfinansiering er vedtatt av Universitetsstyret. Dersom vi skulle kunne trekke oss ut av deler eller all eksamensavvikling i Silurveien vil det medføre konkrete utgifter knyttet til investeringer i Domus Juridica, det føre til at vi ikke kan tilby digitale hjelpemidler, det vil føre til en betydelig merkostnad fordelt på de andre fakultetene og være en betydelig risiko med tanke på samarbeid og fakultetets posisjon i det sentrale utviklingsarbeidet knyttet til digitalisering av eksamen.

Det er vår klare anbefaling at fakultetet opprettholder vedtakene om sentral eksamensavvikling i Silurveien og eksamenssystemet Inspera.

---

utvalgte tredjepartsprogrammer. PROXY-løsningen kan ikke utvikles for sentrum, dvs. at her må man jobbe innenfor SEB.

¹⁷ Pultene i Silurveien er 600x1000

Med hilsen

Erling Hjelmeng

Prodekan for studier

Saksbehandler:

Kristin Steen Slåttå

22 85 98 61, k.s.slatta@jus.uio.no

Til: PMR
Kopi: I-ledere

Dato: 1. februar 2018

Digitale hjelpemidler

Bakgrunn

I dette notatet gis det en kronologisk gjennomgang av prosessen med overgang til digitale hjelpemidler ved eksamen på jusstudiet. Formålet er å legge et grunnlag for den videre diskusjonen ved fakultetet og i PMR knyttet til innfasing av digitale hjelpemidler og spørsmålet om det fortsatt skal være tillatt å medbringe papirbaserte hjelpemidler, først og fremst lovsamling. En foreløpig versjon av dette notatet er lagt frem for instituttlederne, og ble drøftet på I-ledermøte 31.1.18, jf. nedenfor.

I januar 2017 nedsatte dekanatet en arbeidsgruppe for å se på en overgang til digitale hjelpemidler. Bakgrunnen var i hovedsak vanskeligheter med å gjennomføre bokkontroll i Silurveien, mindre pultstørrelse i Silurveien, samt et ønske om å oppøve studentene i digitale ferdigheter. Endelig ble det vist til at hjelpemiddelreglementet for papirbaserte kilder var blitt svært komplekst. Mandatet for gruppen lød:

"Reglementet for hjelpemidler til eksamener ved det juridiske fakultet er omfattende, komplisert og reiser flere tolkningsspørsmål. Det legger beslag på betydelige ressurser, både fra studenter, vitenskapelige og administrasjonen, å forholde seg til regelverket. Fra fagmiljøene er det stadig henvendelser om revisjon av hjelpemiddelreglement, særlig ved at det etterspørres mulighet til å vise til ytterligere rettskilder, for eksempel nemndspraksis/forvaltningspraksis. Det er derfor behov for å foreta en gjennomgåelse og revisjon av hjelpemiddelreglementet.

Det juridiske fakultet har de senere årene gjennomført digitalisering av eksamen, i den forstand at skrivning og innlevering av eksamensbesvarelser skjer digitalt. Digitaliseringen har så langt ikke omfattet oppgavetekst (som fortsatt deles ut på papir), eller hjelpemidler. Enkelte fagmiljøer har imidlertid tatt opp spørsmålet om digitale kompendier på eksamen.

Tilgang til digitale kilder er en realitet i de fag der det arrangeres hjemmeeksamen. En ytterligere faktor er overgangen til digital eksamen i UiOs sentrale eksamenslokale i Silurveien, der det er mindre plass på hver pult, og der tidsskjemaet for eksamen gjør det utfordrende å kombinere bokkontroll og seks-timers eksamen. Endelig er digitalisering av

undervisningen et prioritert område for dekanatet, og dette bør ses i sammenheng med evalueringen av studentene på eksamen.

Både av praktiske og faglige hensyn er det således grunn til å vurdere om også hjelpemidlene til skoleeksamen bør gjøres digitale, og da som et alternativ til dagens ordning som kun dekker papirbaserte hjelpemidler, og opp mot potensialet for en forenkling av dette. Arbeidsgruppen bes derfor om å ta prinsipielt stilling til om hjelpemidlene også bør gjøres digitale, vurdert opp mot fortsatt papirbaserte hjelpemidler.

En løsning kan være å gi studentene tilgang til rettskildene gjennom digitale verktøy, der studentene også kan arbeide aktivt med innarbeidelser/henvisninger og gruppering av kilder gjennom semesteret. Mindre omfattende endringer kan være å åpne for digitale kompendier eller tilgang til enkeltbaser i Lovdata, for eksempel dommer og lovtekst, og med begrensninger på hvilke merknader/henvisninger studentene kan innarbeide.

Arbeidsgruppen bes om å utrede og legge frem forslag til en modell der hjelpemidlene gjøres tilgjengelig digitalt. Det bes særlig om at sammenhengen med læringsprosessen og bruken av rettskilder gjennom semesteret vurderes, med henblikk på hvordan det kan etableres et virkelighetsnært samspill mellom rettskildebruk i undervisning, læringsstrategier og eksamensforberedelse. Det bes også om en vurdering av hvordan en digital løsning med mer omfattende tilgang til rettskildemateriale, vil kunne påvirke kravene til eksamensoppgaver.

Arbeidsgruppen bes om å levere sin innstilling innen 1. mai 2017."

Arbeidsgruppen bestod av studiedekan Erling Hjelmeng (leder), Vibeke Blaker Strand, Kirsten Sandberg, Lee Andrew Bygrave, Odd Erik Pedersen og Maria Conradi (JSU). Herman Bruslerud deltok på første møte, men fratradte pga. vervet som styreleder i stiftelsen Lovdata.

Gruppen leverte sin innstilling innen fristen.¹ Saken ble deretter fremlagt på PMRs møte 6. juni.² I fremleggsnotatet ble PMR invitert til å komme med en anbefaling på grunnlag av arbeidsgruppens forslag, herunder forslaget til innfasingsplan.

---

¹ Innstillingen ligger her: http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr4/vedlegg/sak4_2.pdf.

² Fremleggsnotatet ligger her: http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr4/vedlegg/sak4_1.pdf.

Behandling i fakultetets organer

PMR ga i sitt møte 6. juni 2017 sin anbefaling til dekanatet om å gå over til digitale hjelpemidler til eksamen. I referatet heter det:

"Hjelmeng orienterte kort for bakgrunnen for opprettelse av arbeidsgruppen og arbeidsgruppens forslag.

JSU har meldt inn en alternativ innfasingsplan og ønsker et mer begrenset kildetilfang enn det som flertallet i arbeidsgruppen anbefaler. Man ønsker en saktere innfasing av hensyn til studenter som har brukt mye tid og energi på å forberede seg til eksamen med dagens regelverk, det vil være veldig tøft å gå over til ny arbeidsmetode mot slutten av studiet. Videre er det ønskelig å begrense kildene for at eksamen ikke skal utvikle seg til en søkekonkurranses og for at studentene ikke skal "gå seg vill i kildene" og bruke alt for mye tid på å få oversikt over absolutt alt man har tilgjengelig under eksamen. JSU jobber bevisst for å redusere karakterpresset men mener at for stor kildetilfang vil kunne øke det igjen. Videre kommenterte studentene at stort kildetilfang vil endre hvordan man utarbeider eksamensoppgaver dramatisk, da man i dag gjerne tar utgangspunkt i en dom som studentene ikke har tilgjengelig i domssamlingen.

Hjelmeng kommenterte at dette er en endring av hvordan man jobber og lærer i løpet av studiet, dette vil legge til rette for at man jobber aktivt og riktigere med de kildene de skal bruke senere i arbeidslivet, det skal legges til rette for at ansvarlig faglærer lager utvalg av relevante dommer slik at studentene kan ta utgangspunkt i det, dette blir lignende som domssamlingen, men mer fleksibelt enn dagens system.

Ansvarlig for valgemenner kommenterte at det er viktig at det blir tenkt på opplæring for de innreisende utvekslingsstudentene og studentene på LLMS, videre viktig at dette blir et verktøy som er universelt utformet. I innfasingsplanen er det lagt opp til at valgemenne er relativt tidlig ute og kan være at dette ikke er lurt med tanke på hvor differensiert studentgruppen er og at man har særlige problemstillinger med ulike hjelpemidler på svært mange ulike fag.

Det ble av flere sagt at de har sympati for argumentene til studentene om stor kildetilfang, samtidig ble det kommentert at det er da viktig å legge inn i undervisningen at man må lære seg hvordan man skiller ut hva som er relevant og hva som ikke er det og at denne løsningen også kan åpne opp for studenter som ser mer kreativt på eksamensoppgaven og bruker andre kilder enn alle andre. Studieårsansvarlig for 4. studieår kommenterte videre at for noen fag er det en utfordring av forarbeidene ligger så tett opp mot pensumlitteraturen at man ved å ha tilgang til forarbeidene de facto har tilgang til litteraturen.

Jo mer differensiert man skal gjøre hva som skal være tilgjengelig for den enkelte eksamen, jo vanskeligere system må man utvikle, det er ønskelig å finne felles kjøreregler i så stor grad som mulig. Studieårsansvarlig for 1. studieår kommenterte at det var særlig ønskelig med et begrenset utvalg kilder for studenter på JUS1111, Hjelmeng la vekt på at vi tenker i for stor grad ut i fra dagens system og at man må ha fokus på å lære studentene hvordan man skal jobbe med disse kildene og at det er lurt å starte med de nyeste.

JSU spilte også inn at med tanke på innfasing kunne det være ønskelig å ta utgangspunkt i ett senere semester enn 1. semester som pilot, da man da vil få et sammenligningsgrunnlag.

Anbefaling

PMR er positive til at fakultetet går over til digitale hjelpemidler til eksamen, men mener at begrensninger i utvalget må vurderes. JSU ønsker en saktere innfasing enn det som flertallet i arbeidsgruppen går inn for."³

Et samlet PMR var altså positivt til en overgang til digitale hjelpemidler. Dette gjelder også JSUs medlemmer, som kun hadde innvendinger mot innfasingen. Det var også enighet om at det var behov for å begrense kildetilfanget. Dette er fulgt opp i den videre prosessen, slik at kildetilfanget er begrenset til lovtekst, forskrifter og domspraksis (ikke tingrettspraksis).

Vedr. den personelle kompetansen til å fatte vedtak om en overgang ble denne ikke diskutert eksplisitt i møtet. Det fremgikk imidlertid av fremleggsnotatet at vedtakskompetansen ble ansett å ligge hos dekanatet: "Dekanatet er vedtaksinstans, og PMR bes om å komme med en anbefaling". Det ble ikke reist innvendinger mot dette i møtet. Dekanens kompetanse i saken er nærmere utdypet i dekanvedtaket om JUS1111 av 3. januar 2018.⁴

Det har vært reist spørsmål om betydningen av PMRs anbefaling av 6. juni for muligheten til fortsatt å kunne medbringe papirbaserte hjelpemidler, jf. nedenfor. PMRs anbefaling ble gjort på grunnlag av innstilling fra en arbeidsgruppe. Her snakkes det ikke eksplisitt om utfasing av papirbasert lovsamling eller andre hjelpemidler, men endringen omtales gjennomgående om "overgang til" digitale hjelpemidler. At det skulle være en overgangsperiode med papirbasert lovsamling, evt. slik at samlinger ble stilt til rådighet av fakultetet i eksamenslokalene, ble

---

³ <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr4/protokoll.html>.

Andre relevante dokumenter er fremleggsnotat til PMR: http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr4/vedlegg/sak4_1.pdf, og arbeidsgruppens innstilling: http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr4/vedlegg/sak4_2.pdf.

⁴ Tilgjengelig her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/aktuelle-saker/aktuelle-saker/pdf/dekanvedtak-jus-1111.pdf>.

imidlertid diskutert i arbeidsgruppen (uten at dette er gjenspeilet i den endelige rapporten). Det er imidlertid viktig å understreke at problemstillingen faktisk ble tatt opp i gruppen.

Samtidig fremgikk det av gruppens mandat at et sentralt hensyn var å finne en løsning på utfordringene knyttet til bokkontroll i Silurveien, samt det kompliserte reglementet for papirbaserte hjelpemidler. At det lå en forutsetning om utfasing av papirbaserte hjelpemidler er f.eks. tydelig ut fra følgende formulering:

*"Ved en overgang til digitale hjelpemidler vil man kunne løse dagens utfordringer knyttet til dagens hjelpemiddelreglement. Man vil kunne legge inn premissene for hva som er tillatt å henvise til og hvordan man kan innarbeide kildene i selve systemet for digitale hjelpemidler. Når programmet som utarbeides for å tilby digitale hjelpemidler selv regulerer hva som er tillatt og ikke, vil det ikke være behov for et hjelpemiddelreglement tilsvarende det vi har i dag."*⁵

Etter PMRs anbefaling, og diskusjon i dekanatet 14. juni 2017 besluttet dekanen å gå videre med prosessen, og tilsluttet seg arbeidsgruppens innstilling.⁶ Fakultetet gjennomførte deretter en anbudskonkurranse som Lovdata vant. Kontrakt ble inngått med Lovdata 31. oktober 2017. Utover høsten 2017 ble det gjort diverse utviklingsarbeid, tekniske avklaringer etc. med Lovdata. Det digitale rettskildeværktøyet har blitt testet av studenter i desember 2017.

PMRs anbefaling om å gå over til digitale hjelpemidler har blitt forstått slik at PMR ga sin tilslutning både til en overgang til digitale hjelpemidler og til fremdriftsplanen (unntatt JSU). Det følger av referatene fra PMRs møter hhv. 12. september og 24. oktober at PMR er holdt orientert om fremdrift og status i prosjektet.⁷ Siktemålet med prosessen høsten 2017 har vært å gjøre den digitale løsningen klar for pilot på JUS1111 våren 2018.

Utover dekanvedtaket av 3. januar 2018 om JUS1111, er det ikke fattet et formelt dekanvedtak om utfasing av papirbaserte hjelpemidler til fordel for digitale.⁸ Utfasing ble heller ikke eksplisitt nevnt

---

⁵ Innstillingen, s. 6. <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/ledelsen/instituttledermoter-fu/moter/2018/180131/saker/sak-6b.pdf>.

⁶ Se dekanvedtak publisert i ePhorte 19.12.17, tilgjengelig her: <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/ledelsen/instituttledermoter-fu/moter/2018/180131/saker/sak-6b.pdf>.

⁷ Referat her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr5/protokoll.html>, og her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr6/protokoll.html>.

⁸ Dekanvedtaket er tilgjengelig her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/aktuelle-saker/aktuelle-saker/pdf/dekanvedtak-jus-1111.pdf>.

i dekanvedtaket om innfasing av digitale hjelpemidler, og det er heller ikke tatt endelig stilling til innfasingsplanen.⁹ Dette er forhold som dekanvedtaket av 3. januar forutsetter skal skje etter en bredere prosess ved fakultetet. Det har imidlertid vært lagt til grunn at en overgang til digitale hjelpemidler, på bakgrunn av situasjonen med bokkontroll etter flytting til Silurveien, også innebar at digitale hjelpemidler skulle erstatte papirbaserte. Som nevnt har dette likevel ikke vært eksplisitt del av vedtak i saken, og er en forståelse som den videre prosessen viser at ikke har blitt delt av alle.

På PMR-møtet 14. desember 2017 fremmet JSU en større sak vedrørende eksamensavvikling i Silurveien og overgang til eksamenssystemet Inspera. Bakgrunnen for dette var bl.a. dårlige erfaringer med eksamensavvikling med bokkontroll i Silurveien høsten 2017, og usikkerhet rundt funksjonaliteten i Inspera ift. fakultetets tidligere DigEks løsning. JSU hadde også fremmet forslag om at "PMR bes diskutere om studentene burde kunne medbringe skriftlige hjelpemidler som tillegg til lovdata i en overgangsfase".¹⁰ Dette forslaget bygget dermed også på en forutsetning om at papirbaserte hjelpemidler ville bli faset ut.

I tilknytning til denne saken ble det fremmet forslag om at PMR skulle vedta at papirbasert lovsamling fremdeles skulle kunne medbringes til eksamen. Referatet på dette punkt lyder:

"I tilknytning til vedtaksforslaget i sakskartet om at "studentene burde kunne medbringe skriftlige hjelpemidler som tillegg til lovdata i en overgangsfase" fremmet Eriksen et alternativt vedtaksforslag. Forslaget var at bestemmelsen i hjelpemiddelreglementet kap 1 punkt 5a skulle videreføres ved innfasing av digitale hjelpemidler. Formålet med forslaget var å sikre at man på emner med digitale hjelpemidler også har lov til å medbringe det som fremgår av hjelpemiddelreglementet kap 1 punkt 5a: "Norske lover og forskrifter. Lovsamling i inntil to eksemplarer. Ett særtrykk pr. lov. Det er tillatt å medbringe særtrykk av Grunnloven både på bokmål og nynorsk.

Studiedekanen orienterte om at det er usikkert om PMR har kompetanse til å vedta en slik endring, og det ble videre argumentert for at PMR ikke hadde gode nok grunnlagsdokumenter til dette møtet, dette har konsekvenser for studentene, undervisningsopplegget våren 2018 og økonomisk da det fører til behov for bokkontroll.

Eriksen fremholdt at forslaget ikke innebar noen endring, men en videreføring, og understreket at ikke har vært truffet vedtak om å oppheve hjelpemiddelreglementet punkt 5a tidligere.

---

⁹ <https://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/ledelsen/instituttledermoter-fu/moter/2018/180131/saker/sak-6b.pdf>.

¹⁰ Sakskartet ligger her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/ledelses-og-utvalgsmoter/pmr/moter/2017/pmr7/sakskart.html>.

Det ble votert over forslaget da det ble argumentert for at det ville være for sent å vedta dette i februar for JUS1111 våren 2018."

Det ble fattet vedtak i tråd med forslaget:

"Det skal fortsatt være tillatt å medbringe lovsamling og særtrykk i henhold til hjelpemiddelreglementet punkt 5a (6 mot 1 stemme)."

PMR har fattet således vedtak om at lovsamlingen fortsatt skal være tilgjengelig ved eksamen.

Informasjon om hjelpemidler måtte være tilgjengelig for nye studenter ved semesterstart 8. januar 2018. Vedtaket av 14. desember innebar at det fortsatt skulle være tillatt å medbringe lovsamling, men det var (og er) usikkerhet knyttet til hvordan bokkontroll praktisk og økonomisk kunne avvikles i Silurveien. Diskusjonen i PMR hadde uansett avdekket en usikkerhet knyttet til studentenes arbeidsvilkår i Silurveien, da særlig hvordan kombinasjonen av skrivevindu og rettskilddevindu ville oppleves på 22-tomsskjermene i Silurveien.

På ekstraordinært dekanatmøte 3. januar 2018 ble det derfor fattet vedtak som forsøkte å balansere hensynet til studentene og PMRs vedtak opp mot de praktiske og økonomiske konsekvensene av full bokkontroll, nemlig at studentene kunne medbringe en ikke-innarbeidet lovsamling. I dette dekanvedtaket begrunnes det at dekanatet griper inn i et vedtak fattet av PMR, at vedtaket om skriftlige hjelpemidler kan ha direkte konsekvenser for fakultetets beslutning om å gå over til digitale hjelpemidler som igjen henger sammen med fakultetets ansvar for å gjennomføre fakultetets arealplaner med nybygg og som igjen er knyttet til UiOs avtale med Silurveien. Det vises til dekanvedtaket med begrunnelse.¹¹ Vedtaket gjelder bare for JUS1111 våren 2018, og forskutterer ikke den videre prosessen knyttet til overgang til digitale hjelpemidler.

Vedr. forholdet mellom dekanvedtaket og PMRs vedtak bemerkes også følgende: Det har ikke blitt fattet vedtak om at hjelpemiddelreglementets bestemmelser som angir hvilke papirbaserte hjelpemidler som er tillatt å medbringe skal oppheves. Slik sett er det riktig at PMRs vedtak ikke innebærer en endring, kun en videreføring av eksisterende reglement. Det kan imidlertid med god grunn hevdes at hjelpemiddelreglementet for papirbaserte hjelpemidler bortfaller i den utstrekning det skjer en overgang til rent digitale hjelpemidler. Når dekanen har fattet endelig vedtak om overgang til digitale hjelpemidler av økonomiske og logistikkmessige hensyn, samt hensynet til vedtak fattet av UiO sentralt, vil et vedtak som krever videreføring av full bokkontroll stå i strid med dette. Tilsvarende gjelder nødvendigvis for andre papirbaserte hjelpemidler som domssamlinger og traktatsamlinger.

En foreløpig versjon av dette notatet ble lagt frem til diskusjon på I-ledermøtet 31.1.18 (sammen med et eget notat om Silurveien som eksamenslokale og innføring av Inespera som digital

---

¹¹ Tilgjengelig her: <http://www.uio.no/for-ansatte/enhetssider/jus/aktuelle-saker/aktuelle-saker/pdf/dekanvedtak-jus-1111.pdf>.

eksamensløsning). I-lederne ble invitert til å drøfte spørsmålet om utfasing på sine respektive institutter. Den foreløpige diskusjonen indikerte at en tilgang til blank lovsamling sammen med Lovdata Pro representerer en akseptabel løsning, men at det var for tidlig å si om dette skulle representere en permanent eller midlertid ordning. Det ble også vurdert om fakultetet selv burde sørge for at lovsamlinger er tilgjengelige i eksamenslokalet, slik at studentene helt kan unngå tidlig fremmøte for å muliggjøre bokkontroll.

Videre prosess

Følgende innfasingsplan for digitale hjelpemidler er foreløpig lagt til grunn av dekanatet, Silurveien og Lovdata:

- Våren 2018: JUS1111 (pilot)
- Høsten 2018: 1. studieår (JUS1111 + JUS1211), JUS2111 og alle valgemner
- Våren 2019: JUS2211 og 3. studieår (JUS3111+JUS3212)
- Høsten 2019: 4. studieår (JUS4111, JUS4211, JUS4121, JUS4122 og JUS4123)

JSU hadde en alternativ innfasingsplan og stilte seg ikke bak flertallsforslaget fra arbeidsgruppen da denne ble lagt frem i PMR. Det har vært forutsatt fra begynnelsen av prosessen med innføringen av digitale hjelpemidler at man kan måtte foreta endringer i innfasingsplanen, basert på de erfaringene vi gjør oss underveis. Innfasingsplanen er svært ambisiøs og det kan være gode grunner til å se på om den lenger er realistisk, særlig med tanke på innfasingen av alle valgemner høsten 2018. Det er behov for en diskusjon rundt innfasingsplanen, men tanke på en eventuell revisjon av denne våren 2018.

Kostnadene fakultetet har ved å videreføre ordningen med å leie inn eksterne bokkontrollører og studentrepresentanter på sal er begrenset til opp mot 250 000 kr på årsbasis. I tillegg kommer at administrasjonen må følge opp med klagebehandling, som innbefatter at studieveileder eller en annen er tilstede i Silurveien som bakvakt fra kl. 08-0930 omtrent daglig i hele eksamensperioden. I dag hvor vi avvikler eksamen både i sentrum og i Silurveien krever bakvakten vesentlig mer tid enn når den kan gjennomføres lokalt ved en arbeids-PC på Informasjonssenteret. Hjelpemidler som blir holdt tilbake skal gjennomgås og saksbehandles i etterkant, og informasjonssenteret og studieveilederne bruker i dag mye tid på å veilede studenter som har spørsmål rundt hjelpemidler og innarbeidelser.

AF og stedansvarlige i Silurveien er blitt spurt om det er mulig å tilrettelegge for fortsatt bokkontroll i Silurveien utover hva som går frem av innfasingsplanen for digitale hjelpemidler. Opprettholdelse av ordinær eller annen begrenset bokkontroll har klare ressursmessige konsekvenser. Rent konkret skal eksamensvaktene møte ca. 45 min. tidligere enn ved de andre eksamener gjennom eksamensperioden og det fordrer fortsatt kursing av eksamensvakter og særbehov knyttet til avvikling av eksamen for det juridiske fakultet. Bokkontrollen medfører også at alle emnene på JUS må ha første eksamensrunde (på morgenen) ikke ettermiddagene, fordi vi ikke kan klare å få gjennomført bokkontrollen midt på dagen (dette er eksterne som gjør oppdrag

for fakultetet før annen jobb). Dette gjør det vanskeligere å møte behovene for de andre fakultetene i kabalen som skal gå opp med tanke på eksamensdager. I svar fra AF (epost fra Aleksander Lorentzen 26.01.18), sies det at

"komplett bokkontroll fordrer at JUS-eksamenene alltid må plasseres på første skift. Dette vil innsnevre mulighetene for effektiv eksamensplanlegging og føre til at flere emner må gjennomføres i eksamenslokaler utenfor Silurveien fordi vi ikke vil ha den nødvendige fleksibiliteten i eksamensplanleggingen."

Dette er vurderinger som er knyttet til videreføring av bokkontroll slik den er i dag, dvs. med mange hjelpemidler og uten digitale hjelpemidler. Videreføring av bokkontroll der studenter kun kan ta med seg innarbeidet lovsamling og særtrykk vil ha et redusert omfang i forhold til i dag.

«Enkel» bokkontroll, dvs. kontroll av «blank» lovsamling genererer også bokkontroll, men vil være vesentlig mindre ressurskrevende. Det er mulig at man kan komme frem til en forenklet kontroll, f.eks. med innlevering dagen i forveien, eller Lovsamlinger til utlån i Silurveien. Dette må vurderes nærmere. Gjennomføringen av eksamen i JUS1111 våren 2018 vil også bli grundig evaluert gjennom spørsmålsskjema til samtlige studenter.

Innføringen av digitale hjelpemidler har en klar faglig og pedagogisk side og en vurdering av de praktiske konsekvensene må sees i lys av dette. Dersom man velger en løsning hvor studentene både kan innarbeide hjelpemidlene skriftlig og digitalt er det en konsekvens av dette at mange studenter vil velge en «dobbel innarbeiding» for å helgardere seg på eksamensdagen. Dette vil både ta opp mye av studentens tid, og kunne sette oss i en situasjon med to ulike reglementer som gjelder for eksamen. Et for innarbeidelse av de skriftlige hjelpemidlene og et for de digitale. Man kan se for seg en harmonisering av disse, men det vil da kreve en revisjon av dagens hjelpemiddelreglement. Dersom man får en slik løsning kan det være gode grunner til at denne kun eksisterer i en overgangsperiode for de studentene som i dag er i gang med studiet og er vant til å innarbeide skriftlige hjelpemidler.

På denne bakgrunn inviteres PMR i møte 8. februar til å diskutere innfasingen av digitale hjelpemidler og stillingen til papirbaserte hjelpemidler, i første rekke lovsamlingen, samt tilgangen til materiale i den digitale løsningen.

Med hilsen

Erling Hjelmeng, studiedekan